

В УВУ відбулася наукова конференція

Мюнхен, Західна Німеччина. — В суботу, 12-го грудня ц.р., відбулася тут в аудиторії Українського Вільного Університету наукова конференція, влаштована спільно УВУ і Українським Історичним Товариством (Осередок у Мюнхені — Голова проф. Теодор Мацьків). В першій частині доповіді були виступи українською мовою, а в другій — німецькою.

Д-р Олександр Витоняк у своїй доповіді на тему „Влада і адміністрація гетьманської держави“, обговорив — з деякими важливими — цікавими зауваженнями — формування і діяльність органів державної влади, з її адміністративними відділами і бюроми, в гетьманській державі. Відмітив постійний зріст впливів і втручання московських урядовців.

В своїй доповіді про „Зборівський договір (1649) з аспекту міжнародного права того часу“, проф. Т. Цюцюра ствердив, що після Київської Русі і Галицько-Волинського князівства українська державність зникла, але українські „політеї“ (політично-організовані громади) місцевого або обласного типу далі існували. Новою „політеєю“ такого типу була козацька організація в межах польської держави. В 1648 році вона

почала боротьбу за її вищий статус, у складі польської держави, а то й поза нею. Міжнародний договір — це юридично-оформлений голос народу. Як перший український міжнародний договір модерного часу, Зборівський договір був важливим етапом у боротьбі за політичну емансипацію української „політеї“, одним кроком вперед до повної державності. Зате Переяславський договір України з московською державою 1654 року, був „двома кроками назад“, якщо брати до уваги його постійне нівечення московським контрагентом.

Проф. Мацьків у доповіді „Легенда і правда про Мазепу“, дуже авторитетно їх відмежував і інтересно розповів про різні аспекти діяльності гетьмана.

Особливо цікаві були доповіді д-ра Ернста Людмана, директора філії Центру політичної освіти на Баден-Вюртемберг, „Деякі критичні зауваги до назви Русь-Росія“, і д-ра Андрія де Вінченца, професора університету в Геттінгені, про „Західноєвропейські впливи на християнізацію України“. Обі доповіді належали до тематичної 1000-літньої християнізації України, яка колись звалася Київською Руссю.

Плянують святкувати хрищення в Москві

Торонто, (ХД). — „Торонто Стар“ з 28-го листопада ц.р., п.з. „Українське Тисячоліття“ подає: „Советська амбасада в Оттаві проголосила програму святкування для відзначення тисячолітнього роковин введення християнства в Русь-Україну (в оригіналі: Russ-Ukraine) за володіння князя Володимира. Святкування почнуться 5-го червня наступного року Богослужінням в патріаршому храмі Водохристі в Москві. Між 6-им і 9-им червня відбудеться генеральний собор Російської Православної Церкви.

Знамениту нагоду конструкторів обміну думками і випрацювання спільної програми дії. На закінчення цього пресового повідомлення советської амбасади в Оттаві „Торонто Стар“ подає, що агентство Асошіейтед Пресс повідомило з Риму, що духовний провідник української-католиків Кардинал Іван Любачівський закликає до примирення з Російською Православною Церквою і заявляє свою мрію похити наступного роду до своєї батьківщини, щоб відсвяткувати Тисячоліття Християнства.

Ці советське пресове повідомлення і звернення Кардинала І. М. Любачівського „Торонто Стар“ закінчує власним коментарем: „Советський диктатор Йосиф Сталін силою приволов Українську Католицьку Церкву в 1946 році включив в Російську Православну Церкву. Українські церковники кола твердять, що в Україні діє сильна підпільна Церква. Кестон Клод, інститут з осідком у Великій Британії, який досліджує свободу релігії в цілому світі, обрховує скільки католиків в Україні на три мільйони.

Передаватимуть Богослужбу по радіо

Парма, Огайо. — Українська православна катедра св. Володимира в Пармі, Огайо повідомляє громадянство околиці Клівленду, що у четвер, 7-го січня 1988

Ця програма призначена в основному для старших і хворих людей, які не можуть самі прийти до церкви, щоб і вони мали можливість вислухати Різдвяну Богослужбу. Відправляють Службу Богу о. протопреосвітер Степан Ганкевич і о. Іван Наконечний. Співати церковний хор під диригентурою Олега Махала. О год. 10-й ранку хор колядує в церкві.

ТУСМ плянує молитовну демонстрацію

Нью Йорк. — Тут у вівторок, 12-го січня 1988 року о год. 7-й вечора Товариство Української Студентської Молоді, влаштує День Солідарності з українськими політичними в'язнями. З цієї нагоди заплановано демонстрацію-молитву зі свечами перед будин-

ком советської місії до Об'єднаних Націй при 67 Схід 67 вулиці і Третя авеню.

За точнішими даними слід телефонувати до Петра Матіяшеска (201) 942-7946 або до Юрія Прятки (212) 982-3626.

В Індії „пропав“ советський вчений

Нью Делі, Індія. — Кореспондент газети „Нью Йорк Таймс“ Сенджой Газаріка інформує з Нью Делі, що там „пропав“ молодий советський вчений Олександр Бабій і поліційні речники заявили, що вони не виключають можливості його втечі до кортої із західних амбасад, або що він був захоплений в полон афганськими борцями за свободу.

„Існує велике підозріння втечі, — заявив представник поліції, — але працівники державної служби безпеки на всякий випадок перевіряють цю справу, беручи до уваги можливість скоплення його афганським муджахедами“. Поліція однак немає жадних інформацій для підтвердження одного чи другого здогаду.

Це вже другий випадок на протязі двох років втечі советських громадян, переважно вчених, які вибирають волю якраз в Індії. Першим в 1985 році був Ігор Гежа, дипломат в советській амбасаді, який не повернувся з проходу в парк, але за кілька днів вирунув у З'єднаних Штатах Америки, як політичний емігрант, де він отримав азил. Американський дипломат заявив тоді, що він допоміг йому у втечі на бажання втікача. Газети при тому пригадують, що в 1967 році Светлана Алілуєва, дочка Йосифа Сталіна,

залишилася в Індії, попросивши азилу в американській амбасаді.

У випадку О. Бабія представник амбасади ЗСА заявив, що йому нічого не відомо у справі советського вченого, в кожному разі він не має жадних інформацій про його втечу, але заважив, що представники амбасади познайомені із спекуляціями втечі до ЗСА.

Советська амбасада в першу чергу поставила вимогу до індійського уряду, щоб він, зглянувши його поліційні органи, допомогли відшукати „пропавшого“, але представник амбасади призначив, що він не має жадних інформацій, щоб підтримати одне чи друге підозріння. При тому він заявив, що Індія відвідує кожного року приблизно 16,000 советських громадян і тому таку масу туристів є дуже важко контролювати.

Випадок трапився під час візиту до Індії великої советської військової делегації, очолюваної маршалом Сергеем Ф. Ахромєєвим, головою штабу советських збройних сил. В інформації не сказано однак, чи О. Бабій був у складі цієї делегації. Ахромєєв веде в Нью Делі переговори про збільшення військової співпраці і торгівлі зброєю між обома країнами. Індія є мабуть найбільшим ринком збуту зброї для СССР і тому кремльські лідери трактують її, як першорядного партнера.

У Москві і Ленінграді розіграно антивоєнних демонстрантів

Москва. — Тут були заарештовані чотири члени групи довір'я, які намагалися вийти на демонстрацію проти окупації Афганістану Советським Союзом.

Не менш як 100 міліціонерів і агентів КГБ чекали на демонстрантів біля станції підземки „Арбатська“. Паціфісти і не робили тамниці, що збираються вийти на демонстрацію 26-го грудня, напередодні восьмої річниці початку окупації советських військ в Афганістан. Вони заздалегідь повідомили міські власті, що планують провести демонстрацію в суботу о 3-ій годині по полудні біля будинку генерального штабу. Власті заборонили демонстрацію. Однак члени групи довір'я не відмовилися від свого наміру і повідомили західних репортерів про місце проведення демонстрації і про те, що будуть їхати до станції підземки „Арбатська“.

Як тільки вони вийшли на вулицю на них сразу ж напали міліціонери і кагебісти. Сотні людей з жахом і здивуванням спостерігали, як чотирьох паціфі-

тів били і заштовхували в міліційне авто. Один демонстрант встиг підняти над головою транспарант „За мир на землі і в Афганістані“. Міліціонери і кагебісти тут же збили його з ніг. „Ти порушуєш громадський порядок!“ — кричав йому старшина міліції. Молода жінка, що вийшла разом з цим демонстрантом з підземки, встигла підняти транспарант зі словами „Револьюцію не можна принести на лотках“. „Чому ти порушуєш громадський порядок?“ — кричав на неї міліціонер. „Це ж слова Леніна. Так

(Закінчення на стор. 4)

ІНТЕРВ'Ю З Ю. ШЕВЕЛЬОВИМ

Отава, Онт. — У зв'язку з мистецькою виставкою п. н. „Світ В. Куріліка“, яка проходить тут до 3-го січня, цього дня радіопрограма Сі-Бі-Сі передасть інтерв'ю з проф. Юрієм Шевельовим від год. 12-ої до 2-ої по полудні на хвилях FM 94.1 і повторить його у вечірніх годинах між 8-ю і 10-ю на хвилях AM 740.

Щедра рука УНСоюзу

Головний директор УНСоюзу на Канаду мгр І. Геврик передає чеки Д. Климків та Т. Якову.

(Фото: Віра Ке)

На 28-й крайовій конференції ОУК у Вінніпегу, яка відбулася в жовтні цього року, мгр Іван Геврик, головний директор Українського Народного Союзу на Канаду, передав шерді чеки для ЦУ ОУК на руки голови Джозефіни Климків і для КУ МУНО на руки голови Тараса Яковца.

„ПРАВДА“ ПОГРОЖУЄ ПРАВОЗАХИСНИКАМ

Москва. — Советська газета „Правда“ надрукувала передову статтю, в якій попереду, так звані, „неформальні“ об'єднання від порушення законів і розповсюдження „антисовєтських поглядів“.

Газета пише, що „зростання громадської активності повинно розглядатися як позитивний фактор, однак групи, що закликають до створення опозиційних партій і незалежних професійних спілок, які пропалують сепаратизм, антисемітизм або націоналізм, повинні бути рішучо осуджені“.

„Діяльність цих груп, — пише „Правда“, — має іноді явно незаконний характер. Без дозволу властей вони організовують демонстрації і навіть безпорядки. Вони нелегально друкують і розповсюджують літературу антисоціалістичного спрямування. Деякі коли на Заході бачать в діяльності неформальних груп ознаку того, що Советський Союз рухається в напрямі плюралізму західного зразка. Нашим курсом, однак, залишається не „західнізовання“, але розширення і поглиблення соціалістичної демократії“.

Стаття у „Правді“ є не першою атакою на діяльність неформальних груп, однак виступ органу Центрального Комітету партії дає можливість зробити здогад про прямі директиви місцевим властям посилити тиск на правозахисні організації.

Створена Центральним Комітетом КПСС комісія зайнята тепер виробленням офіційного становища партії і уряду щодо неформальних об'єднань, кількість яких, якщо вірити „Правді“ уже перевищила 30,000. Ця цифра включає в себе також добровільні спортивні клуби та інші неополітичні формування.

Найбільш різких нападів досі зазнавали „Група довір'я“ та організація „Демократія і гуманізм“. Газета „Красная Звезда“, наприклад, обвинуватила ці групи у „пропаганді пацифістських настроїв“.

„Правда“ не назвала ні одну групу конкретно, однак у статті говориться про „демагогів“, які під паролем патріотизму пропонують шовіністичні, анти-семиїтські ідеї, стараючись переписати нашу історію з позицій буржуазного націоналізму“.

У СВІТІ

БІЛЬШІСТЬ ІЗРАЇЛЬСЬКОГО населення підтримують діяльність свого уряду і схвалюють поліційні і військові акції проти арабських демонстрантів у смузі Гази і на західному березі ріки Йордан, окупованих арабських земель у війні в 1967 році. Як відомо, міністерство оборони, за апробатою бюро прем'єр-міністра Ісхака Шаміра, наказало перевести широкі арешти серед палестинців. Понад 2,000 арабів перебувають під військовою вартою і їм грозить суд, а навіть вилучення з Ізраїлю за антидержавні дії. Йорданія, Саудівська Аравія і Сирія були одні з перших, які запроотестували проти тактики „видворення“ арабів з їхніх земель. Очевидно, ізраїльтяни й деякі жидівські організації в світі схвалюють тактику „видворення“, яка, до речі, походить від екстремного жидівського активіста, тепер посла парламенту, рабіна Меіра Кагане, який, будучи в Нью Йорку, очолював Жидівську оборонну лігу. 800 демонстрантів почали судити.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Великобританії Маргарет Тачер дала інтерв'ю кореспондентів жидівської газети, яку видають жидівські організації на території цієї країни. Тачер закликає читачів „Джудіш Кронікл“, а також ізраїльську спільноту, в першу чергу уряд і арабів, сісти за стіл переговорів і пологотити ті справи між собою, які, на її думку, вже давно повинні були бути пологотені. Останні великі демонстрації на окупованих Ізраїлем землях вказують на потребу необхідності переговорів. Важливим є не вдатися до збройних сутичок, бо чергова війна на Близькому Сході може бути фатальною для всього світу.

ЛІВІЙСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство ДЖАНА повідомило, що недавно закінчилася візита заступника міністра оборони СССР в тій країні і головного командира військ північно-східної округи советського генерала Івана Третяка, який, як відомо, перебрав цей пост від ген. М. Колдунова після екциденту з молодим німецьким летуном Матіасом Рустом, який преземив свого спортивного літака типу „Сесна“ на Червоній площі в Москві. Покищо не відомо, яка була місія Третяка в Лівії. Просячачи з лівійськими старшинами він заявив, що подібні візити скріплюють взаємну советсько-лівійську дружбу, особливо коли візита відбувається в рамках заприятельних країн.

АГЕНСТВО АССОШІЕЙТЕД Пресс повідомило, що п'ять чехословацьких громадян, переїхавши великим тягаровим автомобілем канадсько-американський кордон біля Ніагара Фолс, подорожували з невисяжним місцем по багатьох степах ЗСА. Їх в першу чергу цікавили ці стеги у яких є розположені летунські, або морські військові бази. Покинувши на інформацію телекомпанії Ен-Бі-Сі, згадане агентство дало інформув, що „туристи“ прибули до Канади на покладі советського торговельного корабля. Коли кореспонденти АП звернулися з цією справою до ФБІ за виясненнями, вони не отримали докладного пояснення. Їм тільки було сказано, що від першого дня перебування підозрілих „туристів“ на території ЗСА, за ними слідкували службовці ФБІ, „ми знали про їхню присутність, але вони поведилися так обережно, що їх годі було пелювати на гарячому“, — заявив представник ФБІ у Вашингтоні.

ПРЕДСТАВНИК ФІНЛЯДСЬКОЇ корабельної компанії заявив, що компанія отримала замовлення на будову двох підводних човнів для Советського Союзу, які плавають на більшій як звичайно глибині. Човни будуть збудовані за советськими планами і вони можуть плавати шість тисяч метрів під поверхнею води. Американська і французька воєнні флотії також мають у своєму розпорядженні подібного типу човни, але досяг їхньої глибини не перевищує 4,000 метрів.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II прийняв на спеціальний авісцені велику групу своїх земляків поляків напередодні Різдва Христового і тим самим продовжив кожнорічну традицію зустрічі із священниками і вірними з його батьківщини Польщі. При тій нагоді Папа Римський закликав поляків на батьківщині не мріяти тільки про виїзд за кордон і поліпшення матеріального стану. На його думку Польща потребує фахових сил у всіх ділянках життя. Він прагнув полякам, що їхні земляки в минулому, особливо під німецькою окупацією, жили і діяли у значно трудніших обставинах і витрачали до кінця, змагаючись по-геройськи обмеженими ресурсами за свою екзистенцію і свободу батьківщини.

На процесі І. Дем'янюка

МЕТОДА П. СМІТ НІЧОГО НЕ ДОКАЗУЄ

Єрусалим, Ізраїль (АН-ЧЕЙН, тел.). — У понеділок, 28-го грудня ц.р., оборонець Івана Дем'янюка Павло Чумак, опитуючи антрополога прокуратури Патрішу Смит, встановив, що метода, яку вона вживала у порівнянні знімок І. Дем'янюка, нічого не докazuje. Більш того, П. Чумак встановив, що П. Смит зумисно промовчала дві негативні опії про її методу — від д-ра Дональда Ортнера, антрополога Смитсонського інституту у Вашингтоні, і від Федерального Бюро Інвестицій (ФБІ).

Як виявилось, д-р Ортнер в особистому листі до П. Смит і в рапорті з 14-го січня 1987 року, пояснив їй, що зроблений нею фотомонтаж із знімок І. Дем'янюка не встановлює позитивно, що це його знімка на мнимій виказці з 1942 року. Щоб вписатися у своїй аналізі д-р Ортнер звернувся до спеціалістів ФБІ, які в писемному рапорті з 12-го

січня 1987 року прийшли до такого самого заключення. Копію цього рапорту долучив д-р Ортнер до свого листа і своєї опії.

П. Смит, яка фактично виступала тепер як свідок оборони, боронилась тим, що вона післала до Вашингтону свої перші фотомонтажі, які ще не були удосконалені, що могло заважити на опіях д-ра Ортнера і ФБІ.

У спробі боронити П. Смит і її раніші свідчення суддя Цві Таль закрестіонував кваліфікації фотоеспертів з ФБІ, але адвокат Чумак подав ряд прикладів з довголітньої праці ФБІ у ідентифікуванні знімок, документів тощо.

У кінцевій аналізі, оборона, на підставі рапортів д-ра Ортнера і ФБІ, підтримала тезу антрополога д-ра Яссера Ісчана, що метода П. Смит нічого не доказала, тобто не зуміла зробити позитивної ідентифікації знімки на мнимій виказці.

В СССР опублікують біографію Й. Сталіна

Москва. Згідно з інформаціями агентства Асошіейтед Пресс і акредитованих в СССР кореспондентів в наступному році мала б вийти друком біографія колишнього диктатора Йосифа Сталіна, який сів на кремлівському троні і залізною рукою керував комуністичною імперією 29 років, знищивши в цьому часі мільйони невинних людей.

Про видання цієї біографії пише докладніше в московській „Літературній Газеті“ генерал-полковник Д. Волкогонов, заступник керівника головного політичного управління советської армії і член редакційної колегії журналу „Знання“, який надрукував в цьому році цілий ряд колись заборонених статей про зловживання владою Й. Сталіна які раніше не могли вийти з огляду на стислу цензуру. Як виглядає з його статті він працює тепер власне над біографією Сталіна.

Свого часу в різних країнах світу було опубліковано кілька десятків книг, присвячених біографії советського диктатора, але в Советському Союзі вони були забороненою літературою і комуністичний читач не мав змоги з ними познайомитися.

У своїй статті у згаданій „Літературній Газеті“ Д. Волкогонов стисло придержується оцінці діяльності Сталіна, яку дав у своїй довій промові, вголосіненій з нагоди 70-річчя Жовтневої революції, генеральний секретар ЦК КПСС Михайл Горбачов 2-го листопада. Советський теперішній керівник обвинувачує Й. Сталіна у тому, що він здійснював шийний ряд часті нерозумних і шкідливих навіть для компартії

злочинів, але він був далеким від того, щоб засудити Сталіна за бестийські злочини, особливо за винищення трьох десятків культурних діячів, високих функціонерів компартії, які могли б бути для нього конкурентами, старшини Червоної армії, священики інтелігенції з поміж поновлених народів, селянську верству в Україні під час процесу колективізації й індустріалізації країни тощо. Навіки теперішній диктатор хвалить Сталіна за індустріалізацію, завдяки якій „советський народ“ розбив наступ німецьких фашистів на „країну рад“.

Волкогонов, як виглядає, виключно сконцентрував свою увагу на злочинах Сталіна і не зачіпає інших диктаторів. Кажуть, що його батько також став жертвою сталінського режиму в 1937 році. Автор говорить, що він мав змогу переглянути досі не надруковані матеріали з часів сталінського панування, а також розмовляти з людьми, які пам'ятають не ті страшні часи. Наприклад, в 1937 році Й. Сталін вимагав від своїх підвладних інформувати його кожного дня скільки осіб було заарештовано, скільки розстріляно, вивезено, засуджено за „ліквідацію“ „ліквідацію“.

„Диктатор скоро прийматиме на советське суспільство, як на людський акваріум, з яким він може зробити все, що захоче“, — говорить у статті Волкогонов.

„Літературна Газета“ інформув, що автор працюватиме над біографією в наступному році, але коли і чи вийде вона вийде в світ, не вгадується ніколи.

В АМЕРИЦІ

У БОСТОНІ, МАСШАУСЕТСЬКИЙ комітет акції проти АІДС, у своїй кампанії публічної обслуш, ужив картину відомого американського мистця Нормана Роквелла „Фекте оф лайф“ для поширення інформації як запобігати розповсюдженню хвороби АІДС. Екзективний директор комітету Леррі Кеслер заявив, що картину Роквелла було вибрано якраз тому, що він у своїй творчості зображував вартості американського родинного життя.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Рональда Регена робить заходи щоб не ліквідувати місії Палестинської Визвольної Організації (ПЛО) до Об'єднаних Націй, помімо того, що новий закон вимагає того, — кажуть офіційні речники. Президент Реген підписав законопроект, що дозволяє Державному департаменту витратити за два роки для своїх потреб 8.3 біл. дол. не зважаючи на те, що в тому законі були включені різні додатки, на які він не погоджувався, між ними й справа ПЛО. Президент Реген вважає, що ця справа торкається закордонної політики і тому, підписуючи цей законопроект, мав на думці 90 днів поки не уведе офіційно в життя щоб знайти спосіб відкинення цієї провізії.

СВОБОДА

FOUNDED 1993

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302. Svoboda: (201) 434-0237. UNA: (201) 451-2200.

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00. UNA members 1 year — \$15.00. Change of address — \$1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не несуть відповідальності за зміст. Редакція застерігає собі право втручання в матеріали, надіслані на адресу редакції. Незадоволені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік \$40.00, на півроку — \$22.00, на 3 місяці — \$12.00. Для членів УНСОЮЗУ \$15.00 річно. За кожну зміну адреси — \$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346

Jersey City, N.J. 07303

Тринадцять кандидатів і їх програма

Була вже мова на цьому місці, що у 1988 році дві події будуть для Америки найважливішими: подорож президента Регена до Москви для підписання нового договору про редукцію зброї і президентські вибори. Коли навіть прийняти, що подорож Регена до Москви буде „успішним“, себто він і Михайл Горбачов підпишуть новий договір, цим разом про редукцію на 50 відсотків ракет на далеку віддал, то це знову матиме тільки психологічне і може трохи політичне значення, бо реальної ситуації в світі не змінить. Зате вибір нового президента, всіх 435 членів Палати Репрезентантів і частини сенаторів та губернаторів, матиме величезне значення і для внутрішніх відносин у ЗСА і для розвитку подій у широкому світі. Тому вже осінню 1987 року розпочалися газетні міркування на тему цих виборів і вони будуть продовжуватися аж до 8-го листопада 1988 року, до дня виборів, і після того до кінця цього року, коли Роналд Реген закінчить другу каденцію свого урядування.

Виборча ситуація замрячена фактом, що згодилися аж 13 кандидатів з амбіцією замешкати у Білому Домі: шість республіканців і сім демократів. Передвиборчі відбуваються у 16-ти стейтах, почавши від Нью Гемпширу. Впродовж дев'яти місяців триватимуть жнива демагогії. Факт існування аж 13-ох кандидатів демонструє сутні проблеми, бо кандидати обох партій будуть — як уже тепер видно — вести виборчу кампанію не під знаком розгляду сутні проблем внутрішнього і міжнародного характеру, а дискредитуванням своїх опонентів суперників. Це негарно і навіть трохи смішно, бо створить для всього закордонно, головню для ворогів Америки, видовище із шкодою для цієї країни. Виборці і сторонні свідки будуть спантеличені, більшість бо кандидатів — це біла незаписана карта. Коли після Джиммі Картера кандидатува Реген, його платформа була всім ясна: зменшити податки, збільшити видатки на оборону, зберегти вільну закордонну торгівлю на базі суперництва, проповідувати моралі і патріотизму. Цього він тримався і це зробило його популярним. Так звааний Іранський скандал, велетенський дефіцит торговельного балансу, несподіваний спад валюти, „чорний понеділок“ на ньюйоркській біржі, неоправданий станом економіки, та вороже становище демократичної більшості в обох палатах Конгресу — підірвало популярність Регена, але він до кінця свого урядування вірний згаданім принципам. Зате з-посеред шістьох республіканських кандидатів найвиразніше обличчя у двох найперших кандидатів — віцепрезидента Джорджа Буша і сенатора Роберта Дола: Кожний із них більш-менше продовжував би політику Регена. Але навіть така поважна людина, як 4-зірковий генерал Александер Гейг намагається вже підірвати кандидатури своїх опонентів, Буша і Дола.

З-посеред семи демократичних кандидатів відомо тільки, що Гері Гарт — найлінійший ліберал, демагог, який за всю свою програму подає „нові ідеї“, не конкретизуючи їх. Американці взагалі люблять зміни. Тому вірогідно до влади прийде демократ. По справедливості — навіть той називаний тепер глумливо „карпик“ може виявитися добрим президентом. Таку несподіванку зробив Гаррі Трумен. Коли після смерті Ф.Д. Рузвельта Трумен, як віцепрезидент, колишній власник крамниці з одяганням, став президентом, його дружина Бесс заламала руки: „Мій Боже, та ж він на нічому не розуміється“. Проте показалося, що Гаррі Трумен був одним із найкращих, найрішучіших президентів.

Але цей 1988 рік ще раз докаже, що „праведний закон Вашингтона“, Конституція ЗСА не добра у постановках щодо вибору президента країни. Вибори посередні, довгі, складні, коштують біййони, вносять недобру атмосферу. Але американці закохані у традиції — добрий чи злий змінити ці точки Конституції щодо виборів новим додатком — річ невикональна. Треба наставитись на неприємність передвиборів і можливі несподіванки. Але казав український селянин: „Що й, ідемо ж!“

З кінцем старого року кожний купець і підприємець робить баліає, щоб переконавшись, чи він заробив, чи втратив. А коли переконається, що не виходить на своє, то мусить завестись в своєму господарстві якісь зміни та в інший спосіб провадити підприємство.

На порозі Нового року зробим і ми такий обрахунок! Подумаймо, чи баліає старому року замикаємо із втраченою цією зиском! А зробивши такий обрахунок, будемо знати, чи з Новим Роком маємо йти цією самою дорогою, що досі, чи маємо жити по-давньому, чи змінити свій спосіб життя. Так зробим усі, і то нехайно, всі разом як народ, і кожен окремо, бо ніхто з нас не знає, чи діжде другого Нового Року!

І ще один рік за нами, і знову рік нових надій, а може й турбот, перед нами. І знову стрічатимемо Новий Рік з надією, що може вікниці покращає наша доля і на землі знайдеться місце й для нашого бездержавного народу. Бо досі кожний Новий Рік приносив нам гірке розчарування та наново терпіння для нашого народу.

Сьогодні міжнародне положення, люті муки нашого народу по той бік залізної завіси й духові терпіння наших братів, що кинули Рідну Землю й пішли в світ на важку скитальщину шукати Волі й Правди для нашої поневоленої Батьківщини, спричиняють те, що ми не ждемо миру в Новому Році. Не ждемо його не тому, що його не хочемо, але тому, що знаємо, що мир неможливий так довго, як довго кривавий прапор агресора не впаде, а більше-вища загроза для світу не

Іван Боднарчук

НА ПОРОЗІ НОВОГО РОКУ

буде знищена. Ми свідомі того, що як довго наш народ не буде хазяїном, у своїй хаті, то всякий мир, заключуваний державами, буде вогнем, що його прикриває зверхва верства попелу. На око здається, немає вогню. Але хай тільки вітер подує і змете попел, а вогонь бунує наново. Такий мир маємо й тепер. Щоправда, війни ще нема, але в народах тліє жар ненависті, жаждою помсти, приспаними дикими інстинктами. І ми кожного дня сподіваємося, що якась незначна подія буде тим вітром, що роздмухає попіл і жар вибухне новим полум'ям.

Ми хочемо миру, але не сподіваємося його в найближчому році, бо бачимо, що світ вступив на неправильний шлях. Світ вірить у силу атомової бомби й не бачить, як розкладаються атоми людських душ гнилою матеріалізмом, отруєною брехні, фальшивою і злочинною пропагандою та ненавистю, словом, світ не йде дорогою, яку йому вказав Христос. Світ забуває, що справжній і тривалий мир може дати тільки Христос. Народи обманюють себе, що вдається їм той вогонь війни придушити всякими штуками мудрости та досягненнями техніки. Відбуваються раз-у-раз конференції і наради, але все те тільки попел, яким на хвилину тільки можна вогонь присипати, але не можна його погасити. Щоб його погасити, треба народам завернути з дороги кривди до справедливості, з облуди до щирости і правди, з

дороги ненависті до любові, словом, людське життя, так особисте й сімейне, як теж суспільне й державне, мусить бути побудоване на основах Христової релігії, мусить запанувати Царство Боже на землі і в міжнародних взаєминах. А Царство Боже може прийти тоді, коли для усіх народів на земній кулі буде один закон і одна правда, коли всі народи матимуть рівні права, а щезнуть агресори й загарики з вочима алетитими. Ми це знаємо, а це знання коштувало нас мільйонів жертв і безмір терпіння. І тому, як довго політики й державні мужі будуватимуть світ не на основах християнської моралі, ми не повіримо їхнім заявам про миролюбство.

Сьогодні справи стоять так, що світ або стане на шлях Правди й відродиться, або загине в хаосі ненависті й помсти, вогні війни і знищення, у вибухах атомових бомб, у випарх трійливих газів, у пошестях азійської чуми й холери і вікниці в обіймах тотального розкладу.

З неопактованою вірою у перемогу нашої Ідеї і Правди ми, українці, вступаємо в Новий Рік. Усвідомлюючи, що рознесли нас вітри скитання, ми розпалимо вогонь правди й героїзму. Бо хоч ми серед народів світу найбільше втратили, то все ж найбільшу силу на світі, непереможну силу правди й свідомості, шире посягати для нас чистою, в крові і вогні загартуваною. Наша перемога тільки тоді можлива, коли переможе правда. А

справа України і справа Правди — це одна справа.

Вступаємо в Новий Рік повні надії, бо бачимо вже деякі позначки відродження людства. Сподіраємося, що світ почне прозирати й бачити як росте сушіна червона пляма крові й терору над земним глобом. Ми радіємо з того, що західний світ втратив ту віру в мир, яку ми втратили ще в 1920 році, коли війською і насильством забрали нам державу. Віримо, що вже недалеко той час, що будуть здійснені гасла так урочисто проголошені альянтами в час Другої світової хуртовини. „Ми відмовимося визнати кожний такий уряд, що є накиненим будь-якій нації силою чужої держави. Бажаємо повернути суверенні права й самостійну владу народам, яким їх насильно відібрали“.

Ще один Новий Рік зустрічаємо на руїнах наших сподівань. Але все ж такі баліає старого року не с для нас зовсім відємний, бо наш народ не складає зброї.

Через східний мур доходить до нас вістки, що говорять про когорті одчайдушних борців, які творять безприкладну в історії світу эпопею жертв, героїства й перемог духа над матерією. На Рідних Землях відбуваються не тільки запекла боротьба нечулих на муки і страх, але й величезне народження нового українця. В димі пожеж погоріли не тільки наші прапори хуроти й оселі, але й наш душевний спокій, наше вузке прагнення умовного добробуту, нехай і ціною більших чи менших компромісів щодо Божих і національних суверенних вимог осягнемо. Найстрашніше в

(Закінчення зі стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Соня Мацук

Виставка Д. Савки в Оттаві

З ініціативи Пластової Станції в Оттаві 31-го жовтня і 1-го листопада ц. р., в залах Канадських державних архівів в Оттаві відбулася перша індивідуальна виставка олій Дарі Савки в Мотрелі. На виставці мистець показала приблизно 50 давніх і найновіших своїх картин.

Виставку відкрив голова Пластової Станції в Оттаві Борис Сірський. Відтак мгр Орест Павліш з Мотрелю виголосив на вернісажу слово про мистецтво. Нижче подаємо його слово із незначними скороченнями.

***

Мені незвичайно приємно поділитися із присутніми кількома словами про мистецтво Дарі Савку з приводу першої самостійної виставки її творчих майстерних звершень. Ця приємність посилюється ще й тим фактором, що на протязі минулих 20-ти років нам приходилося частенько співпрацювати у підготовці різних імпрез культурно-мистецького, чи суспільно-громадського характеру з Д. Савкою, і в тому — вона все була не тільки дуже допомогливою, але була правдою і лівою рукою і головою, і всім тим, що треба було організувати, зробити, намалювати, чи навіть майструвати, не тільки голкою і ниткою, не тільки скальпелем, стилісом і пензлем, але й молотком чи пилюкою. (Все це діялося на сорок нам, чоловікам, що деколи дозволяли таким нижнім істотам-жінкам, як Д. Савка — в праці мало що не заступом-лопатою).

Одне слово — в результаті наших частих зустрічей і тісної співпраці — у мене виробився власний погляд на талант мистця, на її підхід до мистецької творчості і на саму творчість Дарі Савки. Деякими із цих спостережень я поділюся нині із аудиторією, що так численно прибула на цей вернісаж, на це свято багатства кольорів, гармонії і краси ліній, на свято ілюзорних ефектів і рефлексів багатобарвного сонця, що так гостро відбилися на охочих обрамлених полотнах. Дозвольте спершу на декілька помічків, мабуть, на маргінесі.

Ми не раз чуємо такі крилаті вислови: „Людина ренесансу“, тобто — людина всесторонньо обдарована багатьма талантами, яка штовхав життя вперед. І нам часто здається, що такі люди жили лише десь, колись, у сирій давнині. А тим часом, вони живуть і діють і в наші дні — вони і сьогодні серед нас.

Дарія Савка — уродженка княжого міста Льва, в глибоко патріотичній родині Тарновських (Я також два роки ходив брукми Львова, але, тоді ще наші дороги не перехрещувалися).

Вчилася вона у середній школі Сестер Василіанок у Львові на Длугоші, у школі, що її заснував Митрополит А. Шептицький 1903

року і з якої вийшло багато патріотів і визначних діячів українського культурного, громадського і політичного життя.

Боже Провидіння обдаровує звичайно своїх вибранців не одним, а багатьма талантами. Тому припускаємо, що душа молоденької дівчини Дарі була сповнена музами. Це видно хоч би із того, що вона вчилася гри на скрипці у Музичному Інституті імені Лисенка, а також приватно, була теж однією із найкращих учениць у балетній школі Оксани Суховської, а поряд із тим — самогукки — малювала, рисувала, оформлювала різні газетки, альбоми тощо.

Своє замишування і любов до скрипки і до музики взагалі — мисткиня пердала своїй наймолодшій дочці Роксолані, яка професійно грає тепер у симфонічній оркестрі у Віндзорі.

А для того, щоб розвинути свій талант у мистецтві балету — перед війською, під час і після війни — не було ні можливостей ні догідних обставин. Кажуть же: „Коли говорять гарматні — тоді мовчать музи“.

Так було і з Дарією Савкою і з багатьма талантами з часів воєнної хуртовини. Але „наука в ліс не йде“. І Д. Савка вже тут у Мотрелі неодноразово використовувала своє знання і свій талант для підготовки хореографії різних танків і хороводів під час ставлення численних виставок українського дитячого і молодіжного театру „Веселка“, чи у постановках „Іфігенії в Тавриді“ Л. Українки та в інших багатьох інсценізаціях і подібних вистапах молоді, або під час костюмованих дитячих забав тощо.

Часто на весіллях, або на новорічних забавах, замість танцювати — ми з приємністю приглядалися з якою легкістю, граційністю і шармом — мисткиня, не то, що танцює, але пливе то залі у вирі танкової музики, та ще й з добрим партнером.

Мабуть, не багатьом відомо і про те, що Дарія Савка займалася також скульптурою, точніше сказавши — різьбою, а ще точніше — різьбленням характерів своїх дітей. Вона виховала трьох соколів і одну вирліну.

Шойно після того, як діти почали покидати рідне гніздо і почали засновувати свої власні гніздечка, — шойно після того, як відвозили серпи і коси в полях і коли під осінь почали цвісти айстри, — шойно тоді багатокілірна муза з палітрою і пензлем в руках — знову застала в двері серця нашої мисткині. І саме цей, новий, спонтанний творчий ріст Д. Савки, як образотворчого мистця — ми вже мали змогу спостерігати у Мотрелі, у мальовничому Ровдоні у Квебеку, ми бачили наслідки її ескападу у Кетскільські гори і в Гантер, до Риму і взагалі в Італію, у канадські Скелясті гори, в чарівні закутки Кве-

(Закінчення на стор. 4)

Ірена Книш

ДО ЮВІЛЕЮ ВЕЛИКОГО ГЕТЬМАНА

У студії „Мазепа“ легенда й історія! Вогне назвав його „великим актором великої епохи“. Це муж твердих бажань, пристрасних змагань, блискучий дипломат, досвідчений „расовий політик“ за якого грою стежили європейські держави. А при тому стрункий красень, граціозний вершник з мечем, красномовний у диспутах і любовних пригодах, в якому захокувалися найкращі жінки до останніх років його життя.

Писання Вогне назвала Марія Башкирцева надзвичайно вірними й глибокими. Аристократка походженням, уподобаннями вона завжди захоплювала згадувала велич, граціозність, розмах, потугу минулих віків. Гетьман прославлений Вольтером, Байроном, Гюго, Пушкіним... не втрачав величчю у зіставленні поезії з історичними працями, його популярність не меркла: всякий школяр знає, що сам Мазепа воєвоє Україну — велику країну, історичний, козацький народ. Козацьке лицарство вважалося нащадками княжих воїнів, а Мазепа спадкоємцем київських князів. Вогне називав називав степови-

ми „Гомерами“. Подавав Костомарова, Банташ-Камєньського, Соловєва, яких читав, окремо йаві „разючий портрет у чорному світлі“ вченого теолога Теофана Прокоповича, який знав гетьмана близько: „В глибині душі Мазепа був так відданий полякам, що він ненавидів москалів; але цього ніхто не міг ніколи пізнати, бо при кожній нагоді давав абсолютну служливість, шире посягати для Москви. Його проникливий ум обсервував діяльність людей, важив усі їхні слова та пробував збагнути їхні секретні інтенції. Стримав і облудність посував до такого ступеня, що часто здавався не догадуватися всяких виявів дво-значних натяків перед ним. Приміював ширість, безпосередність, невимушеність, щоб угадати чийсь намір, а найчастіше вдавався до впливів владних сп'яніння, чим інтерлюкутор, зогрітій вином виявляв свої секрет...“ Такі описи гетьманового лицемірства є пізнішого походження.

Один із найталановитіших українців у тому часі Теофан Прокопович став професором Київської Академії, визначним реформатором письменства, гаденним панегристом гетьмана Мазепи. Його новаторська піеса „Володимир“ про навіщення київського князя на християнську віру — своїми деталями пов'язана з Києвом, була виставлена в Могиланській Академії в присутності гетьмана, „славного чину святого Андрія Апостола кавалера Іоана Мазепи, превеликого свого ктитор“ (1705 р.).

Пролог і заключний хор сповнені похвал „ясновельможному пану“ покровителю наук і Церкви, Іванові Мазепі. У дальшому пролог пояснює слухачам, що тут дім Володимира і Володимирів діти, роджені від нього св. Хрищенієм. Це виявляється в першій мрі на ясновельможному гетьмані Мазепі — він бо дістав в управу спадщину Володимира, він дорівнює Володимирові господарстві на Україні, рівним йому перемогам, на Мазепі показує син обличчя Володимира як батьківське. Як великий наслідник Володимира, хай прийме Мазепа в привіт його відображення (портрет), хай побачить себе у Володимирі, хай придивиться собі на виставі як у дзеркалі, погляне на свою хоробрість, на свою славу, союз своєї любові з монашеским серцем, свою любов справжньої добродієности та свою справжню ревність до Православної Церкви.

Закінчення буде.

Н. С-к

Л. М. КАГАНОВИЧ — КРЕМЛІВСЬКИЙ ВОВК

II.

Лазар в Україні, зразу після підписання перемир'я з Українським Урядом, активізує більшовицький рух — щоб створити новий світ, Лазар від початків був між ними, що створювали той новий світ.

У грудні 1917 року Лазар їде в Петроград. Тепер він не мусить йти пішки, не потребує фальшивих документів. Тепер і назавжди він — Лазар Мойсєвич Каганович. Тут на III Всеросійському З'їзді його обрано до Всеросійського Виконавчого Комітету. У березні уряд виїжджає в Москву, 30-го серпня атентат на Леніна, а на другий день убито Урицького. Почалися арешти, розстріли.

Наприкінці 1918 року Лазар у Нижньому Новгороді, тут знову зустрічає Хрушова, свого брата Михайла і сестру Розу (батьки померли), яка мріє стати лікарем. Лазар допомагає їй переїхати в Москву, де вона й закінчує медичну школу. У 1922 року велика чистка партії, вичистили 5-ту частину членів. У цьому ж році у Леніна вилив крові в мозок. При владі — Троцький, Каменєв, Зінов'єв, а після смерті Леніна — Зінов'єв, Каменєв, Сталін, хоч Ленін остерігав, що „Сталін готує тільки приперчені страви“. Вже в цьому році Лазар вибрався до Сталіна кандидатом на інструкторів партії, а пізніше він очолює відділ особистих справ, цей відділ тісно співпрацює з ОДПУ. Лазар готував для Сталіна листи підозріливості Молотова, його безпосередній начальник. Молотов і Каганович — найближчі дорадники Сталіна.

Сталін очолює Комінтерн (Комуністичної партії Німеччини, Болгарії, Китаю). Троцький написав есей, у якому скритикував Комінтерн. Сталін дав прочитати цей есей Лазареві. Лазар дораджує Сталінові обвинуватити Троцького за його теорію перманентної революції, що це, мовляв, відмінність меншовизму, брак віри у силу і здібність російської революції. Сталін тут же завівав, що це „моя ідея. Моя теорія — соціалізм в одній країні“. Це гасло не сходило із шпальт газет довгі роки.

У березні 1925 року Сталін вислав Лазаря в Україну покерувати українською твердючою рукою, також провести чистку партії й уряду в Україні. Мета українзації — пояснює автор — влити українську мову в російську: спочатку схитати їх (українців) на свій бік, а потім загнати їх. Наказ Сталіна — жодного компромісу. „Ти мусиш реорганізувати українську партію та уряд, зробити чистку, позбутися всіх, хто не є абсолютно лояльним“ (стор. 133). Лазар ще в Москві приготував листу, а що майстер у цьому, почав діяти твердо і рішучо. Сталін вибрав саме Лазаря, бо він знав українську мову. Сталін був певний у його непохитності, знав його заповідь — кінцеві наслідки оправдують будь-які методи.

Коліс Лазар був тут, в Україні, в'язнем, а тепер він тут справжній господар, усі мусять його слухати, плазувати перед ним. Пригадує козаків, і почуття помсти наростає. Тепер черга в нього — вимагати.

Найперше він очисти́в партійний апарат, уряд. Усіх запідозрених у націоналістичних почуттях збудеться в першу чергу. Найбільший опір ставили Чубар — голова уряду та Шумський — член урядового ЦК. Шумський навіть вимагав від Сталіна відкликати Лазаря. Лазар же скаржився, що його критикують тут черт ім'я. Залюючи свої жертви, він часто вигукував: „Антисемітизм“. Чубар і Шумський і були першими жертвами. Щоб поповнити свою листу запідозрених, Лазар створив ще й так зв. „шумський“, завдяки чому ліквідував інтелігенцію — усе

що випило під час україзації. Сталін не помилився у виборі — Лазар виконав і перевиконав завдання. Приїхавши з України, Лазар зробив ще одне „добре діло“ — у дуже грубий спосіб примусив Крупську (дружину Леніна) замовкнути. Тепер він став правою рукою Сталіна. Він — його вуха й очі.

Лазар переконав Сталіна створити при ОГПУ адміністративну групу для спеціального завдання, який дали назву „Мокрі справи“. Лазар, — продовжує автор, — тісно співпрацював із ОГПУ, копії виготовлених лист послав до начальника ОГПУ.

ОГПУ вірне ідеї: усе, що служить розвитку комунізму — є моральне. Вони мордують, викрадають, кого вони хочуть, включно й чужинців і на чужій території.

У 1926 року агенти ОГПУ вбивають українського лідера Симона Петлюру, викрадають естонського міністра Адо Бірка, а 1930 році викрадають білоруського лідера Александра Кутепова“ (стор. 155).

Під час колективізації Лазар ще раз в Україні, знову пригадує козаків, яких він вбавчав у теперішніх „куркулях“. І тут він безпощадний, почував велике задоволення, виселивши 16 сіл у Сибір. Він їде погасити повстання кубанських козаків, які не хотіли (?) обробляти землю. „Або вони будуть робити те, що їм сказано у тих зелених долинах України, або нидитимуть і відморозуватимуть свої чортівські задні в Сибірі“ (стор. 166).

Автор визнає, що найбільше потерпіли від найстрашнішого в історії голоду України, бо... неврожай і колективізація; згинуло понад два мільйони, також згинуло вісімсот тисяч членів партії, усі противники Сталіна і Лазаря, усі із сунівним минулим, усі, що мали зв'язки з закордоном (але не Лазар і не дружина Молотова, сестра якої в Палестині, а вона переписувалася з нею до 1939 року. Вона теж приятелька Г. Меір).

Продовження буде.

Листопадове свято у Мюнхені

Центральне Представництво Української Еміграції в Німеччині (ЦПУ-ЕН) влаштувало в Мюнхені вже традиційне у нас свято Листопадового Зриву. В неділю, 1-го листопада ц.р., Екзарх для українців-католиків в Німеччині й Скандинавії Владика Платон відслужив у катедральному храмі св. Андрія й Покрови Пресвятої Богородиці архиєрейську Св. Літургію з відповідною проповіддю та Панахидою за покійних, в якій споминав Слугу Божого Митрополита Андрея та сл. п. полковника Андрія Мельника, спочилих цієї пам'ятної дати у Господі.

Після Св. Літургії відбулась у парохіальній залі святочна академія, яку відкрив голова ЦПУ-ЕН мгр. А. Мельник привітанням Владиків, отців, Сестер, представників наукових і громадських установ, організації та численних гостей. У короткому слові він наголосив проломове значення Листопадового чину, який саме тому мюнхенська громада щорічно святочно відзначає.

Наступною точкою програми був виступ відомої піаністки Каліни Чічки-Андрієнко із мистецькими композиціями „Думка“ і „Марш“ В. Барвінського, а після неї деклямація вірша В. Симоненка „Задивляюсь у твої зіниці“ у виконанні Ірини Халупи. Жаль, що талановита декляматорка не приготувала іншої поезії, присвяченої Листопадовому Зриву, яких у нашій літературі багато, бо відомий вірш Симоненка у Мюнхені вже неодноразово рецитований. Слідуючи повторний виступ Богдана Шарка із трьома стрілецькими піснями М. Гайворонського і Р. Купчинського в супроводі К. Чічки-Андрієнко і Р. Купчинського в супроводі К. Чічки-Андрієнко, а саме: „Ой упали сніги білі“, „За твої дівчачі“ та „І снілося зночі дівчині“. Описав виконаний національний гимн. На закінчення Владика Платон провів молитву за переслідувану Церкву й релігійно-політичних в'язнів.

Мюнхенець

Культурний Центр у Голлівуді

Українські культурні центри творять нагоду зустріч та можливість продовження національно-культурних традицій, щоб опрацювати залишення великою політичною еміграцією рідних земель.

Український Культурний Центр у Голлівуді, одному з найдаліше висунених поселень на південно-східній Флориді, є в близькому сусідстві з Маямі Біч, Маямі та Форт Лодердейл, тобто найбільш теплих теренах над Атлантичним океаном і поміркованим морським кліматом та без особливих сезонних коливань, що доволі сприятливе для людей старшого віку.

У згаданому Центрі, подібно як і в інших скупченнях української спільноти, відбулося „Свято Листопадового Чину“. Після відкриття Махилом Яремком, д-р Богдан Корчмарик у святочній доповіді пригадав найбільш світлі часи історії України та влучно виявив обставини, в яких відбувся зрив 1-го Листопада, тобто перебрання українцями влади у Львові від Австро-Угорської держави. Мгр Богдан Сперкач після зв'язки січових пісень при фортепіані виконував музичний супровід для пісень українського національного хору під проводом МIRONA ІВАШКА, де були й солісти співи Ольги Болюх і Осипа Головацького та Ірини Ракуш милозвучна деклямація „Перший Листопад“.

Приміщення Центру під час цього свята було заповнене. Тут можна було бачити й знаних осіб з наукового світу української діаспори — проф. Анну Бойсун, проф. Миколу Чирівського, організаторів і працівників Української Кредитової Спільноти, членів управи Центру й численних мешканців Голлівуду, Маямі Біч, Маямі та Форт Лодердейл, а між ними ряд відомих підприємців — фундаторів і меценатів українських наукових інституцій та громадських установ.

Листопадове свято було добре організоване. Рівночасно були роздані запрошення на наступні суспільно-громадські та культурні заходи, які розважатимуть українськомовний Культурний Центр, що підтверджує діловий підхід організованої спільноти.

М. П-р

На порозі...

(Закінчення зі стор. 2)

історії наша руїна носить у собі прикмети народження нашого великого майбутнього. Новий Рік мусимо пройти обновленим серцем, взаємними самопомогами, братніми зусиллями та якими спільними перемогами.

Складне сучасне міжнародне положення і грізні події, що грядуть, вимагають від нашого народу бути сильним і незламним. Тому, що сила та міць кожного народу полягає в його організованій, органічній та дисциплінованій національній єдності, під одним своїм авторитетним національним проводом, то про це мусить кожен із нас повсякчасно пам'ятати й дбати, де ми не були б і що ми не робили б. Єднатися треба нам усім без різниці навколо великої української національної ідеї, припинивши всі ідеологічні, групові та партійні суперечки, ворожнечу й боротьбу. Вороги намагаються всіма засобами розбити нас і знищити. Тому не слухаймо ворожих намовлювань і підлезувань, а голосу нашого серця й розуму, нашої совісті й честі, голосу наших славних дідів, що будували українську державу.

У Сороковий день смерті
нашої Найдорожчої
ДРУЖИНИ, МАМИ, БАБУНІ, СЕСТРИ І ТЕТІ

бл. п. МАРІЇ ЗАКЛИНСЬКОЇ з дому КОСТИК

будуть відправлені
ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в таких церквах:

св. Юра, Нью Йорк, Н. Й. — в понеділок, 4-го січня 1988 р. о год. 9-й ранку;

св. Духа, Гамільтон, Канада — в неділю, 3-го січня 1988 р. о год. 9-й ранку.

Просимо Рідних, Приятелів та Знайомих про молитви за спокій душі Покійної.

Муж ВОЛОДИМИР з Родиною

сл. п.

Ераст Куровицький

відійшов у Вічність дня 27-го грудня 1987 року.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — в понеділок, 28-го грудня і 29-го грудня 1987 р. в похоронному закладі П. Яремів у Нью Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 30-го грудня 1987 р. з церкви св. Юра в Нью Йорку, а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в Банд Бруку, Н. Дж.

Клиноньмо наші голови перед його світлою пам'яттю та висловлюємо наші глибокі співчуття родичам Ярославові з дружиною і дітьми та Зенонові з дружиною і донькою, а також всім рідним.

Земляцтво Городенщина

сл. п.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 26-го грудня 1987 р. відійшла від нас у Вічність

бл. п.

Наталія Каменецька

кол. учителька Української Гімназії у Долині і Державної Гімназії у Станіславові, дівка СФУЖО та Союзу Українок Америки.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 30-го грудня 1987 р. в Стоктоні, Кал.

Остаються у смутку:
дочка — АРІЯДНА ТЕРПЕЦЬКА з мужем ЯРОСЛАВОМ та діти:
ОЛЕГ з дружиною ГАЛЕЮ та РОКСОЛЯНА з мужем БЕРНАРДОМ
син — ЛЕОНІД з дружиною УЛЯНОЮ та сини: МАРКО і МИРОН
ІГОР з дружиною ХРИСТЕЮ і син АНДРІЙ та ближчі і дальша Родина в Румунії і Польщі
Замість квітів на могилу датки на українську молодь у Пасті пошані.

сл. п.

У глибокому смутку ділимося сумною вісткою з Членством ОБУА, що 19-го грудня 1987 р. відійшов у Вічність на 87-му році життя

бл. п. д-р

ІВАН ОЛЕКСИШИН

учасник Визвольних Змагань у рядах УГА, кол. професор геології на Бостонському, Леонівському та Львівському університетах, професор Тернопільської, Львівської і Зальцбургської гімназій.

Покойний народився 1-го вересня 1901 року у Хренові в Україні.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у вівторок, 22-го грудня 1987 року.

Вельмишановній Родині глибокі співчуття від

Об'єднання був. Вояків Української Армії — Відділ у Філадельфії

У Сороковий день смерті
Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСА

бл. п. декана

Йосифа Адріяна Лукашевича

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в понеділок, 4-го січня 1988 року

в Ютиці, Н. Й., в церкві св. Володимира Велико-го;

в Рочестері, Н. Й., в церкві св. Йосафата;

в Елмайрі, Н. Й., в церкві св. Николая;

в Пен Ен, Н. Й., в церкві св. Михаїла;

в Нью Йорку, Н. Й., в церкві св. Юра;

в Оттаві, Канада, в соборі св. Івана Хрестителя;

в Монреалі, Канада, в церкві Успення Божої Матері.

До участі в молитвах запрошують:
дружина — НАТАЛІЯ
доньки —
ЗВЕНИСЛАВА з чоловіком ПАВЛОМ
ОКСАНА з чоловіком ПАВЛОМ
внуки —
ХРИСТІЯ з чоловіком ЯРЕМОЮ
АДРІАННА І БОРИС

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої Найдорожчої
ДРУЖИНИ І МАМИ

бл. п.

АННИ КУРИЛЯК

з дому МИГАЛЬ

за спокій душі Покійної

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в дні 12-го лютого 1988 року

в українській католицькій церкві в Ст. Петербурзі, Флориди, о год. 8-й ранку;

в українській католицькій церкві в Норт Порт, Флориди, о год. 8:30 ранку;

в Соборі Святої Софії в Римі, о год. 7-й ранку;

в каплиці Філії УКУ у Філадельфії, о год. 8-й ранку;

в українській католицькій церкві св. Архистратига Михаїла в Торонто, Канада, о год. 8-й ранку.

Про молитви за душу Покійної просять:

муж — МИХАЙЛО
і син — РОМАН

У світлу пам'ять Покійної Анни Куриляк, складаємо 500.00 доларів на Постійний Патріарший Фонд Товариства Свята Софія.

У суботу, 28-го грудня 1987 року,
ненадіжно відійшла на Вічну Ватру

бл. п. пл. сен.

Надія Штогрин

член 8-го Куреня УПС ім. Гр. Орлика і член Пастової Станиці у Гемпстеді, Н. Й.

Курінна Старшина Орликівського Братства та Станична Старшина у Гемпстеді висловлюють щирі співчуття мужеві Юрієві і Родині.

Замість квітів на свічку могилу невіджалуваної Подруги складаємо 50 дол. на пастові видання.

Курінь Орликівців

Станична Старшина

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що у Філадельфії, Па. у п'ятницю, 25-го грудня 1987 р. у вечірніх годинах відійшов у Вічність по довгій і тяжкій недугі на 86-му році життя

наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДО І ПРАДІД

бл. п.

ЮРІЙ АННЮК

коп. вояк УГА,

нар. в с. Жураки, Станіславської обл.

ПАНАХИДА в середу, 30-го грудня 1987 р. о год. 7:30 веч. у похоронному закладі Насевичів при Tabor Rd. Філадельфії, Па.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ у четвер, 31-го грудня 1987 р. о 9-й год. ранку в українській католицькій церкві св. Михаїла, а відтак на український католицький цвинтар св. Марії на Факс Чейс, Па.

Залишені у глибокому смутку:

дружина — АНТОНІНА

син — БОГДАН з дружиною ГАЛИНОЮ

внучка — РОКСАНА

правнук — ОЛЕКСАНДЕР

брат — ІВАН з родиною

сестра — ЮСТИНА з родиною в Україні

швагерка — ЛУКАВСЬКА з мужем

Дальша Родина в Україні і Польщі

Замість квітів просимо складати пожертви на будову церкви св. Михаїла.

Українська Православна Парафія
св. Андрія в Блумінгдейл, Ілл.
запрошує на

**КОНЦЕРТ
КОЛЯДОК І ЩЕДРИВОК
ХОРІВ**

„Байда“, диригент Григорій Голик-Голутяк;
Церковний Хор св. Андрія,
диригент д-р Василь Трухлий
в суботу, 9-го січня 1988 р. о год. 7-й веч.
в аудиторії проф. Івана Трухлого в Блумінгдейлі
при 300 1st Армі Трійл Рд.

Осередок СУМ в Ньюарку, Н. Дж.
має шану запросити Вас з родиною на

**ТРАДИЦІЙНИЙ
МАЛАНЧИН ВЕЧІР
і
ЗУСТРІЧ НОВОГО РОКУ**

в суботу, 16-го січня 1988 року
Зала Українського Народного Дому
140 Prospect Avenue, IRVINGTON, N.J.
Оркестра „Водограй“

Місця при столиках проситися своєчасно замовляти особисто в УНДомі або телефонічно кожного дня від 7-ої до 9-ої веч. тел.: 372-9856
ГАРЯЧИЙ БУФЕТ ВКЛЮЧЕНИЙ.

U.K. RECORD PRODUCTIONS
is pleased to present the new

**ВЕСЕЛІ НОЧІ (HAPPY NIGHT)
RECORD ALBUM**

Get your album, autographs at the New Years Eve Dance at the Holiday Inn of Somerville.

Albums will be available at your Ukrainian store or order directly from us. Send \$7.00 plus \$3.00 shipping and handling for record or cassette to

U.K. RECORD PRODUCTIONS
P.O. Box 297, Liverpool, N.Y. 13088
Please allow 6-8 wks. delivery. Money Orders only
New York residents add 7% sales tax.

**ШКОЛА КОБЗАРСЬКОГО
МИСТЕЦТВА НЬЮ ЙОРКУ**

повідомляє, що дістала

**НАЙНОВІШІ, НАЙКРАЩІ
ЧЕРНІГІВСЬКІ БАНДУРИ**

Оголошуємо вписи до нових класів гри на бандури

на чернігівських від 11 літ,
на дитячих від 6-11 літ

Лекції гри на бандури відбудуться в Нью Йорку, Асторії і в Юніондейлі.

Зголошуватись в день або веч. (718) 658-7448
УПРАВА ШКОЛИ

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 26-го липня 1987 р.
на 76-му році життя, після довгої тяжкої недуги,
відійшов у Божу Вічність

мій Найдорожчий і Незабутній ЧОЛОВІК

св. п.

Ярослав Щербанюк

У цей найбільш прикрий та болісний час в моєму житті, щирі вияви співчуття, теплі слова розради та велика поміч добрих людей дещо злегнали мій біль, журбу та смуток. Тому хочу цією дорогою усім щиро і сердечно подякувати.

В першу чергу дякую о. парохам Ігуменам Патрікху Пашакові за урочисте Найсвятіших Тайн та відправлення Парастасу за Покійного. Також дуже дякую о. Левоу Голдейду за відправлення Панахиди, за його гарний спів, який присутні підхопили і разом відспівали Панахиду. Моя подяка о. Лаврентієві Лавринюкові за похоронні відправи, відспівання Святої Літургії, теплі слова про Покійного та відправи на цвинтарі і молитви на Трізні.

Дуже дякую усім, дорогій Рідні, Приятелям і Знайомих, що вшанували пам'ять Покійного в своїх молитвах та своєю присутністю на Панахиді і похороні.

Сердечне Спасибі усім за численні Служби Божі за спокій його душі. Зокрема дуже дякую Родині Ярка, тітчиним сестрам, братам, що прибули з Канади і далекого полудня на похороні та жертвували прекрасні квіти. Дякую також пп. Гойдишам, пп. Вербицьким і п. Енді за чудові квіти.

Складаю щирі подяку п. судді Б. Пастовському, котрий прощав на Панахиді Покійного від кол. Товариства Української Академічної Гімназії у Львові, за його теплі слова згадки про молоді літа.

Дуже дякую п. М. Галізу за слова прощання від Українського Патріархального Товариства та від журналу „Патріархат“ після Парастасу. Також дуже дякую п. Я. Пастушенку за прощальні слова від Т-ва „Рогатинщина“ і Т-ва Українських Купців.

Дякую п. Лютому-Лютенкові за слово над могилою Покійного. Моє велике Спасибі д-рові Б. Цимбалістому за теплі слова згадки про Покійного на Трізні, за відвідання у шпиталі і вдома. Сердечно дякую нашому приятелю д-рові Р. Морозові за зворушливі слова згадки про Покійного. Дуже дякую мистеці М. Морозові, нашому давньому і дорогому приятелю за щирі слова прощання на Трізні.

Дякую пані Оксані Луцькій, що так гарно згадала давні часи в родинному домі Покійного та прощала його від Українського Патріархального Т-ва.

Трізною віпніло і тепло проводила п. М. Галіз, за що йому моя щира подяка. В часі довгої недуги Ярка, його смерті і похоронів я зазнала багато підтримки, поміч та щирої серця від моїх друзів, за що їм моя досмертна вдячність. Не можу перерахувати всіх тих добрих людей по імені, але не можу не згадати моїх двох найближчих і найдорожчих приятелів, а саме: пані Христі Навроцької і її чоловіка Юрія і пані Лени Качали. Христа з Юркою були зі мною від першої години мого нещастя, підтримували і розраджували мене, а Лена прилетіла пізніше з Флориди і була зі мною в останніх днях життя Покійного, під час похоронів та всім занепаді в усім моєму житті. Я не знаю як я дала б собі раду без тих Дорогих трьох друзів. Хай їм Господь винагородить за це стократно. Дуже щиро дякую пані Олі Масюкевич, котра протягом півтора року, приходила до нас і читала Покійному часоспис і журнали по кілька годин щодня. Сердечне їй Спасибі за це та моя велика вдячність.

Почуваюся до особливої вдячності п. М. Галізу, який від початку так довго хворів його Чоловіка, віддавав постійно у всіх шпиталях і крім того помагав мені і далі допомагав. Це насправді велике серце і зрозуміння тяжкого положення другого. Хай Господь винагородить йому стократно. Зокрема дякую йому за таку теплу згадку про Ярка в журналі „Патріархат“. (Ч. 10).

Також багато серця виявив мені д-р В. Ленчик, своїми постійними телефонами із Стемфорду та відвіданнями. За що йому моя особлива вдячність. Не менше я вдячна двом гімназійним товаришам д-рові І. Серапові і м-рові В. Магоцькому, котрі постійно віддавали Хворого у шпиталі і підтримували мене в моєму горю. Особливо дякую д-рові І. Серапові за його добре серце та його підтримку і поміч досюгідно.

Всім тим, що зложили мені свої співчуття особисто, листово чи телефонічно я дуже щиро і сердечно дякую.

Всім добрим людям, що зложили датки в пам'ять Покійного дуже щиро дякую. Зложено загальну суму 2,760.00 дол., з того на Патріарший Фонд у Римі — 1,650.00 дол., на пресовий фонд „Патріархат“ — 260.00 дол. (список поміщений в „Патріархат“ ч. 10111), на Український Музей — 725.00 дол. (список в „Нашому Житті“ ч. 9, 10111), на Фонд св. Софії в Римі: д-р О. І. З. Баран і п. Ромаш 125.00 дол. Мол. рідня в Канаді: Марія, Степан і Дора Ганас зложили на церкву в Лорді і на катедрі в Оттаві, Канада.

Теж дякую п-ві Люді, власниці похоронного заведення П. Яремів за дбайливе переведення похорону.

Хай Господь винагородить Вас Усіх Своїми щедрими ласками.

Дружина ІРИНА

БРИТАНСЬКА ФОТОРЕПОРТЕРКА Крис Грегори заявила журналістам, що її мужа напевно вбили афганські комуністи, як тільки він прибув на їхню територію. Грегори підкреслила, що вона буде працювати в напрямі викриття афганських вбивств і знайдення правдивих вбивць. Її муж Еді Кширковський мав на меті накреслити в Афганістані фільм про боротьбу антикомуністичних повстанців мударжидів проти совєтської окупаційної армії.

У Москві...

(Закінчення зі стор. 1)

сказав Ленін. — оправдувалася жінка, коли її провадили до міліцейського авто. Ще одна жінка була збита на засніженій асфальт двома здоровенними молодцями. Її також відвели під руки до авто.

Коли кореспондент пресоного агентства Ассошіейтед Пресс Джон Тор Далберг хотів дізнатися про імена старшин міліції, які били і штовхали до авто заарештованих, один зі старшин сказав, що заарештовані порушили громадський порядок. Він не відповів на запитання, чи пацієнти будуть притягнені до відповідальності, чи їх відпустять.

Якщо у Москві демонстрація не відбулася, то в Ленінграді вісім осіб все таки заявили протест проти

окупації Афганістану. Владацьке незалежного політичного журналу „Слово“ Анатолій Дубков сказав західним репортерам: „Всім демонстрантам зібраним о 3:30 біля Казанського собору. Вони мали плякати 'Верніть наших дітей живими з Афганістану!' і 'Виведіть війська з Афганістану!'. Міліція вимагала, щоб демонстранти опустили плякати. Коли ті не послухали, міліціонери сказали, щоб демонстранти пішли з ними у відділ міліції“. За словами А. Дубкова, демонстранти послухали.

Як згодом стало відомо, в цей день у Москві та Ленінграді було заарештовано біля 30 осіб, які демонстрували проти окупації Афганістану.

Відсвятковано Першого листопада

У неділю, 15-го листопада ц.р. Об'єднаний організаційний комітет міста Маямі і Відділ УККА Південносхідної Флориди відзначили 1-го листопада в українському культурному Центрі міста Голлівуду.

Свято започатковано відспіванням американського гімну українською мовою українських національних хором під диригентурою Мірона Івашка і при аккомпанюванні мгра Богдана Сперкача.

Михайло Яремко, голова місцевого Відділу УККА, у своєму вступному слові наголосив на важливості кінця, коли знову на ратушах міст Львова і Києва повітають синьо-жовті прапори.

Святочну доповідь вголосив д-р Богдан Корчмарик. Прелестю пов'язав у своїй доповіді події 1-го листопада 1918 року зі славним минулим Галицької землі та княжих часів та козацької доби і сказав, що та пов'язаність доказує глибину і неперервану істину української західної землі; помімо пізнішого поневолення, що західній українській „перто жив“ на своїй землі, помімо всіх протиривств, навіть за австрійських часів та за польської окупації.

Західним українцям, а особливо Січовим Стрільцям, згодом приходилося чотири роки кровавитися на чужих фронтах аж з упад-

ком Австро-Угорської монархії прийшло до Листопадових днів і повняв вресніттер воли.

Листопадовий чин набрав тим великого значення, бо він доказав живучість і бажання свободи на будуче, хоч все ж таки українська державність на Заході була створена із 22 січня 1918 і 1919 років у Києві, однак не проіснувала довго.

Мгр Б. Сперкач на фортепіано виконав в'язанку пісень Січових Стрільців, зворушили деяких слухачів до сліз.

Деклямацію „Перший Листопад“ С. Черкасенка вголосила Ірена Ракуш з великим відчуттям, і запалом.

„На могилу 359 лицарів“ М. Битинського рецитувала Іванка Яремко, в цей спосіб віддала покланіє лицарям в нерівному бою під Базаром, що був тяжкою визвольною змаганням.

Український хор співавав „Коли ви вмирали“, муз. М. Гайворонського, слова О. Олеса; „Гайда, маляк, пісню“, арр. К. Стеценка; „Вилітали сім орли“, арр. М. Гайворонського з участю сольової Ольги Болух; „За рідний край“, муз. М. Гайворонського, сл. Р. Купчинського; „Виростеш ти, сину“, муз. П. Майбороди, сл. С. Симоненка, гарм. С. Стеценка з участю сольової Олеси Головацької.

Українським національним славним закінченню свято Листопадового чину.

Петро Ванаш

Стежками палігрімів

Ми, новітні мандрівники, що причаїли кілька десятиріч тому на що вільну землю Вашингтона в пошуках свободи почитання Бога та людських прав, донині задержали свою дорогу віру та рідні традиції.

Однак не можемо відсепаруватися у своєму вузькому гетто та відірватися від всього, що американське, бо ця Америка не менше наша, як Ірландія, Італія чи Німеччина, бо ні один, ані другий чи третій не відірвали її. Тож необхідно нам брати участь у громадському американському житті, а передовсім наша молодь повинна включитися в американське політичне життя. І під кутом такого пункту зору наші громади прийняли звичай святкування Дня Подяки. Помінаючи його історію, що сягає початків XVII століття та перших поселенців-палігрімів, ми не менше масмо бути вдячними Богу, що зводив нас тут поселитися. Тож нічого дивного, що ми адонтували такий гарний звичай цієї країни.

А вслід за цим наша парафія Пречистої Діви Марії у Норт-Порті на Флориді гідно відсвяткувала цей день, починаючи благодарственною Службою Божою, а закінчуючи традиційним обідом з індики.

Смачний обід, що, як звичайно, приготувало наше Сестрицтво, притягнув понад 120 осіб. А учасники його не тільки мали нагоду гарно святкувати, але скористали після обіду з доповіді інж. Олександра Пришляка, голови Патріархального Товариства на Америку. У змістовній доповіді він поділився враженнями від участі пред-

ставників мирянського руху у Ватикані 29-го вересня ц.р. під час закінчення синоду наших ієрархів та ознайомив присутніх зі станом Української Католицької Церкви під сучасну пору. Присутній на залі Володимир Тисовський колишній співак Капелі Бандуристів Григорія Китастого, показав свою світліну з Папою Іваном Павлом II, який йому, як одному із членів мирянського руху, присвятив спеціальну увагу.

Ще однією атракцією цього дня було відзначення 92-річчя уродин нашої парафії Варвари Гроховської, яка ще перед Першою світовою війною приїхала сюди з Бережанщини молододівчиною. Треба на правду подивлятися її фізичний і умовний стан. Як зазначив о. парох Омелян Наконечний, вона напевно зберігала четверту заповідь „Шануй отця і матір твою...“ і тому вже тут, на землі, вона втілює життя у повному здоров'ї.

Василь Самофал

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 1-го СІЧНЯ 1988 р.

Тренон, М. Дж. Загальні річні збори Т-ва Запорозька Січ 245 Вид., о 2-й год. по пол. в залі УНДому при 477 Jeremiah Ave. Порядок зборів: звіт уступаючої Управлі і вибір нової Управи на 1988 рік. Після зборів перекуска і колідування. — І. Бойчук, гол., М. Мартиненко, секр.

Виставка...

(Закінчення зі стор. 2)

Д. Савка: „Кайми“.

беку, ми оглядали архітектурні пейзажі Оттави і пензля і дивувалися її швидко-містському розвитку.

Д. Савка мала винятково-шесть статті у численному одному із найкращих наших малярів-пейзажистів — Михайла Мороза. Саме під його рукою — ріс і розвивався малярський талант мисткині, її манера і довершеність стилю.

Пригадую з різних джерел і зустрічей деякі думки і слова Михайла Мороза. Мистецтво часто твердив, що маляр може схопити й увіковічнити на полотні багатство кольорів, гармонію барв і ліній та інші вальорні краси візуального об'єкту, чи сукупності об'єктів — лише з природи, з природи, а ніколи з фотографії, хоч би і багатокольорова. Бо, саме в природі діє сонце — джерело не тільки світла, але й життя. Там діє також перектива й інші фактори, і ми ширше їх сприймаємо і відтворюємо їх. Крім того — природа не знає фальшу, не знає, дурогату, підмінки. Природа шире і простодушно пропонує себе мистецтву. А він, шляхом ескізів, реєструє, скоплює на полотні ту велику гармонію кольорів, ліній, відтінків і тонів, у своїх композиціях.

Про це і про багато дечого іншого — часто велись розмови між учителем Михайлом Морозом і студенткою Дарією Савкою.

Але, крім знання і раціонального розуміння норм і законів малювання є ще щось значно важливіше: це творче, інтуїтивне відчуження краси, творча інтуїція: відчуження, чому треба саме так малювати, а не інакше. І саме, завдяки цій ріс, цій індивідуальній творчій інтуїції — добрі учні великих майстрів, засвоївши основні норми тої, чи іншої техніки малювання — ідуть звичайно, так своїми власними шляхами творчого себевиразу.

Саме, що властивість ми й помічалося у картинах Д. Савки: якась, неначебто синтеза: кольористичного експресіонізму запозиченого нібито від М. Мороза, — але поряд із тим — у мисткині знаходимо також і ніжне, ліричне наснаження полотно, ліризм, який несе властивий Морозові. Це один із доказів на те, що не зважаючи на своєрідну „супремацию“ свого великого майстра, Д. Савка зберегла свою власну творчу індивідуальність і все більш усвідомленими кроками прямує своїм самостійним шляхом мистецької творчості.

І врешті — ми ще раз заглянемо у минуле, щоб ще раз підтвердити нашу думку про те, що тут, між нами, нині є люди ренесансової епохи — мистці обдаровані Богом не одним-двома, але багатьма талантами.

Протягом багатьох років Д. Савка колись із покіємним уже Богданом Білошевським, а потім Євгеном Кос-

током — вела у Монреалі дитячий і юнацький театр „Веселка“, поставивши на сцені кількадесят п'єс і творів для дітей і молоді.

Декорація сцени і костюми — це конкретні атрибути кожного театру. І саме на тому полі, з конкретності, чи з поклання Д. Савка змушена була проявити свої таланти. Мисткиня вже від одягу вже не раз виставляла і послідовно працює над українськими стильовими історичними одягами, а найбільше над одягами з кінця доби України. Крім використання на сцені — ці одяги вже не раз виставляла на різних виставках і показав українського історичного одягу у Монреалі, а останньо у місті Ліші у Квебеку, де була влаштована прекрасна виставка 18-ти одягів українського княжого двору з княжим почотом, дружинниками, боярами, літописцем, тисяцьким, тивунами, челяддю та іншою знаттю і взагалі персонажами княжої України. У колекції Д. Савки прибіраєся приблизно 30 таких історичних одягів і варто було б з приводу Ювілею Тисячоліття Християнства України показати ці одяги ширшим колам української і неукраїнської громадськості в науку і для естетичної насолоди.

Наша мисткиня, крім майстерності в образотворчому мистецтві, також знаменитий майстер кулінарії, і ми переконані, що під час сьогоднішнього вернісажу — численні присутні матимуть нагоду передсвідчитися в тому.

Закінчуючи, нам приємно відмітити той факт, що чоловік лані Дарії, інженер Ярема Савка і діти з великим виробничим інтуїтивним все ставилися до творчих зусиль своєї дружини і мами та їй допомагали.

Отак, на наших очах росте і утверджується новий мистецький талант. І хоч насувається вже осінь, але, подібно, як квіти-айстри — так і талант мисткині барвисто розквітає. А ми, споживачі мистецьких цінностей — напевно користатимемо з естетичних плодів праці Д. Савки. Дай Господи, щоб ми ще довгі роки любовалися продуктом вашої творчої мистецької праці. Шести зам Боже на все найкраще! — закінчив своє слово мгр Орест Павлів.

Прекрасна осіння погода, пречисте місце виставки (в Державних архівах Канади), високомистецьке оформлення запрошення на виставку і знаменита організація виставки (в чому — велика заслуга Пластової Станції в Оттаві) — все це разом притягнуло на виставку понад дві сотні української і неукраїнської публіки не тільки з Оттави, але і з Монреалю, з Торонто і з Кінгстону. Хоч виставка тривала лише два дні — вона залишила дуже приємні і глибокі враження у всіх відвідувачів.

Після кількох років інтенсивних намагань Міська управа Нью-Йорку вкінці переважною більшістю голосів — 30-1 — одобрива законпроект проти курення. Цей законпроект забороняє курити чи радше обмежує курення в комерційно-торговельних місцях, у великій частині закритих публічних приміщеннях, включаючи крамниці, ресторани, школи, закриті спортивні арени і такі. У деяких випадках курити дозволятиметься тільки в окремо для цього виділених місцях. Порушники можуть бути покарані гривною до 500 дол.

Відсвяткують Богородичний ювілей в Колекції Української Маріани у Дейтоні

В рамках епархіальних відзначень Тисячоліття Християнства України та віддання українського народу під покров Пресвятої Богородиці, дієзесі Парма, Огайо, запляновано ювілейні святкування цієї події в університеті Дейтон, Міжнародному Інституті Маріанних дослідів, Маріанній бібліотеці на день 18-го червня 1988 року.

До програми входить чотири відчоти (два рано і два по полудні) на теми історично-релігійні, іконографічні та літературні, пов'язані з обома ювілеями. Одночасно рішення влаштувати виставу в університетських галереях українських ікон та модерного Маріанного мистецтва. Бажають долучити музичне оформлення однієї із Богослужб, як Вечірня, Акафіст, Мольбеня або частин з Служби Божої чи Маріанні пісні, залежно від можливості приїзду гостючого хору або під режисерією місцевого університетського музичного департаменту.

В суботу увечері, 18-го червня, відбудеться вечора на запрошення, які розішлють негайно після Різдва. Гостем-бенефактором буде архієпископ Сінсінаті Даниїл Плярич, який підтримує КУМ та її діяльність. Гостем-бенефактором свято є Владика Роберт.

Радісмі з приводу рішення Комітету святкування Тисячоліття відбутися впрочистоті на терені Міжнародного Інституту Маріанних дослідів, Маріанній бібліотеці та університету Дейтон. МІМД — це філія фонти фікального університету в Римі — Маріанум, із його унікальною і престижною бібліотекою-архівом тут у Дейтоні. Головним завданням Інституту, з його повною академічною діяльністю, правами та публікацією є прослідження впливу Богородичного культу на розвій культури та творчості людства впродовж християнської доби. Це офіційний речник Церкви в Римі з його екуменістичними зв'язками усього світу.

При цьому Інституті небуденним провідним вдалося започаткувати окрему Колекцію Української Маріани, що охоплює так же само усі аспекти культурно-релігійного життя українського народу. Заіснували прихильні приятельські відносини з місцевим та міжнародним персоналом Риму, Швайцарії, Німеччини, Франції, країн Азії, Південної та Північної Америки.

Згідно з новим зворотом студій для східного християнства, його мистецтва, заікавлення до наших справ зростає. Інститут готовий публікувати й просліджувати аспекти української Маріології. Заікавлення й готовий прилучитися до святкування нашого Тисячоліття та проголошення Пресвятої Богородиці покровителькою українського народу згідно з останнім висловом св. Отця. Християнства Русі-України є не тільки нагодою для Української Церкви для відзна-

чення, але радше святкування всієї католицької Церкви. Готові відкрити залі для дискусій, лекцій, конференцій, вистав, концертів, релігійних імпрез та широкі сторінки своїх наукових публікацій.

Цей офіційний і престижний речник Церкви підтримує безпосередній контакт з усіма закладами світу і є для нас неовторною нагодою й засобом доступу до асени світу й мусимо дивитися, щоб і не виходив нам із рук хтось інший... Тільки від нас самих залежатиме, як ми зуміємо використати його. Котрі наші інституції, наукові, мистичні нав'яжуть належні контакти для наших цілей.

Тут бажало висловити подяку усім тим, що розуміють вагу та підтримують проєкт КУМ. Головними меценатами є наші Владики Інокентій, Роберт та Василь (Саскатун) і Митрополит Максим з Канади. Громадяни та інституції теж щедро допомагають своїми працями та фінансами, як Петро Лагода, д-р Микола Ценко, Лямпики, Мандрусак, Алесандра Шпінгаль, о. К. Тимочко з Брізбену, Австралія, Марійські Дружини, фінансової кооперативи тут і в Канаді.

Згадуємо з радістю, що зв'язується група громадян з метою створити незалежний постійний Маріанний фонд при Інституті, з окремим статутом та провідом, який ентузіастично започаткував Іван Сарвада, Чикаго, даруючи ініціативу пожертву в сумі 20,000 дол. та закликаючи інших до наслідування й активної співпраці в цьому напрямі.

Мистці теж докладають щедрих пожертв своїми творами для збагачення колекції, між якими головним меценатом є проф. Михайло Дмитренко, який своїми постійними працями та жертвами підтримує наш проєкт.

З цієї нагодою звертаємося із закликом до усіх мистців взяти участь в ювілейній виставі у Дейтоні, репрезентуючи їхню Маріанну творчість. До усього громадянства прохання прибути до Дейтону на впрочистоті й заледмонструвати нашу відданість Маріанному культу, народній традиції та єдності.

Для цього сприяє обставина, що літом на кемпусі будуть до диспозиції моделі, вигідні й дешеві приміщення для відвідувачів. Докладні інформації будуть подані ще раз у пресі та додані до офіційних запрошень, які розішлемо негайно по Різдваєних святах.

Колекція Української Маріани при МІ

YARCA COMPANY
ESTABLISHED 1961
26 First Avenue
New York, N.Y. 10009
Tel.: (212) 473-3550

НА СВЯТА: ВЕЛИКИЙ ВИБІР ДАРУНКІВ — кераміка, плізба, вишивки, катючки.

• FUNERAL DIRECTORS •

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

ПУІС НАЙГО — директор Родина ДМИТРИК

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N.Y. 10009

(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS

AIR CONDITIONED

Обслуговування ЧИРА і ЧЕСНА Our Services Are Available Anywhere in New Jersey

Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Брукс і перенесенням Тілних Останків з різних країн світу

UNION FUNERAL HOME

1600 Stuyvesant Avenue (corner Stanley Ter.)

UNION, N.J. 07083

(201) 964-4222

Український Народний Союз
пошукує досвідчених
АГЕНТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
і
ЗАГАЛЬНИХ АГЕНТІВ-ПРОДАВЦІВ
зі знанням української і англійської мов на околиці
Чикаго, Нью Йорк, Торонто, Філадельфія, північного Нью Йорку і Нової Англії
з метою розбудувати і керувати мережами агентів-продавців в тих округах.

- Впроваджуючі інформації
- Платня у формі позички
- Відсотки від комісійного
- Всі бенефіти

Звертатись до:
H.P. Floyd, National Sales Director
Ukrainian National Association, Inc.
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 451-2200

ПОВІДОМЛЕННЯ
Членам і Відділам УНСОюзу

Повідоплюємо Членів і Відділи УНСОюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСОюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів.

не пізніше, як вполудне 31-го грудня 1987 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1987 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСОюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСОюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше як у ЧЕТВЕР, 31-го ГРУДНЯ 1987 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняються з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС

ДАТОК ДЛЯ КОМІСІЇ ПРОСЛІДЖЕННЯ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

Як відомо, конгресова Комісія для прослідження причин і наслідків Великого голоду в Україні в 1932-33 роках закінчує свою працю і в 1988 році опублікує свій рапорт. Але на це потрібно додаткових фондів. УНСОюз виступив на закінчення праці комісії 10,000 дол. і звертається до всіх своїх Відділів, членів і громадян доброї волі помогти комісії завершити свою працю. Датки можна відтягати від податку.

Я.....
адреса.....

В прилозі посилаю чек на суму \$.....
як даток, щоб комісія могла закінчити свою працю прослідження Великого голоду в Україні.

Дата.....

Підпис.....

Слати до:
Commission on the Ukraine Famine
1111 20th Street, N.W., Suite 537, Washington, D.C. 20579

Комітет Оборони Української Спадщини
та
Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу
закликають Вас
СКЛАДАТИ ПОЖЕРТВУ
на його працю та акції для

1. Поширювання правди про Україну
2. Поборювання очорнювання та знеславлювання українців
3. Оборони громадянських прав українців

Пожертви просимо пересилати тільки чеками, або поштовими переказами (не готівкою) на:

Ukrainian Heritage Defense Fund
c/o Ukrainian National Association
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

враз із виповненням виразком цього заклику

Просимо подати суму пожертви, своє ім'я, прізвище та адресу

Сума пожертви \$.....

ім'я та прізвище.....

число дому вулиця.....

місцевість.....

стат.....

поштовий код.....